

پاسخ پرسش های نمونه درس ۱۳

زمینه های کودتای ۲۸ مرداد

۱- چه عواملی موجب شد که مصدق در دور دوم نخست وزیری از حمایت مردم محروم بماند؟

به دلیل بروز اختلاف بین دکتر مصدق و آیت الله کاشانی و شکستن اتحاد و همبستگی بین سران نهضت که از توطئه های انگلستان بود که باعث شد پایه های حمایت و پشتیبانی مردم سست شود. ضعف ساختاری و بی کفایتی اعضای کابینه دکتر مصدق، رقابت و قدرت طلبی ها، بروز شکاف بین رهبران نهضت و نا آرامی های سیاسی مانع از آن شد که مردم همچون واقعه ۳۰ تیر از دکتر مصدق حمایت کنند.

(خلاصه ای از متن دور دوم نخست وزیری مصدق در صفحه ۱۲۱ به خاطر سپرده شود.)

۲- انگلستان از چه راه هایی همکاری آمریکا برای انجام کودتا در ایران را جلب کرد؟

در اولین اقدام دولت انگلستان به آمریکا قول داد که شرکت های نفتی آمریکا را در منابع نفتی ایران سهیم کند و از سویی دیگر با بزرگ جلوه دادن خطر نفوذ کمونیسم و حزب توده، سعی کرد که حمایت آمریکا را در انجام کودتا جلب کند. (صفحه ۱۲۲)

۳- انگلستان از چه راه هایی به تضعیف دولت دکتر مصدق پرداخت؟

دولت انگلستان با استفاده از شبکه جاسوسی خود که در دربار ایران فعالیت داشت، به شکل های گوناگون از جمله تحریم نفت ایران و تهدید کشورهای خریدار نفت ایران به تعقیب قضایی و مجازات اقدام به تضعیف دولت مصدق کرد. (صفحه ۱۲۳)

۴- موضع حزب توده نسبت به دولت مصدق چه بود و عملکرد آن حزب در کودتای ۲۸ مرداد چگونه بود؟

این حزب نهضت ملی شدن صنعت نفت را به عنوان یک حرکت وابسته به سرمایه داری غرب (آمریکا و انگلستان) متهم کرده و چون نفت شمال ایران را حق شوروی می دانست ، تنها خواستار ملی شدن نفت جنوب بود.

در روز ۲۸ مرداد هم نیروهایش را از خیابان ها فرا خواند و در برابر کودتا هیچ واکنشی به جز پایین کشیدن مجسمه های شاه و شعار الغای سلطنت و استقرار جمهوری دموکراتیک انجام نداد. (صفحه ۱۲۴ و ۱۲۵)

۵- در دوره نخست وزیری مصدق عناصر فعال دربار چه کسانی بودند و چگونه به تضعیف دولت مصدق پرداختند؟

مادر شاه ، خواهر شاه (اشرف پهلوی) و بعضی از عناصر دربار از جمله اسدالله علم و شاپور ریپورتر. آنها با صراحت و جدیت با نهضت ملی شدن نفت و دکتر مصدق مخالفت کردند و در طول نهضت هم مدام در حال توطئه و دسیسه چینی بر ضد دولت دکتر مصدق بودند. (صفحه ۱۲۶)